

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

15 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Cobzac Elena, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie și Boico Victor

juducând, fără citarea părților, recursul în anulare declarat de Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, prin care se solicită casarea sentinței nr. 409 a Tribunalului Militar al Frontului Ucrainean nr. 2 din 21 septembrie 1944, în cauza penală privindu-l pe

Lupașco Alexandr xxxxx.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința nr. 409 a Tribunalului Militar al Frontului Ucrainean nr. 2 din 21 septembrie 1944, Lupașco Alexandr a fost condamnat în baza art. 54-1 lit. a) Cod penal al RSSU, la pedeapsa de 10 ani privațiune de libertate în lagăr de corectare prin muncă, cu interdicții în drepturi pe un termen de 5 ani, cu confiscarea averii personale.

2. Potrivit sentinței, Lupașco Alexandr, a fost declarat vinovat și condamnat pentru faptul că, în anul 1929, trecând granița URSS în România din convingeri anti-sovietice, a trădat patria. Începînd cu anul 1932, fiind agent secret al „Siguranței” române, denunța persoanele cu viziuni anti-române.

În cadrul ședinței de judecată, inculpatul Lupașco Alexandr, vinovăția în comiterea infracțiunii a recunoscut-o și prin declarațiile sale a susținut învinuirea imputată.

3. Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, a declarat recurs în anulare, prin care, invocând temeiul prevăzut de art.453 alin.(1) Cod de procedură penală, solicită casarea sentinței nr. 409 a Tribunalului Militar al Frontului Ucrainean nr. 2 din 21 septembrie 1944, în privința lui Lupașco Alexandr, cu încetarea procesului penal și reabilitarea acestuia, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea inculpatului la răspundere penală.

3.1 În argumentarea recursului în anulare recurentul indică că:

- probele administrate în cauza dată nu sunt suficiente pentru calificarea acțiunilor inculpatului în baza art. 54-1 lit.(a) Cod penal al RSSU - trădare de patrie, deoarece ele nu confirmă faptul că inculpatul Lupașco Alexandr, prin acțiunile sale, a prejudiciat potențialul militar, independența statală sau inviolabilitatea teritorială a URSS, așa cum prevede acest articol;

- sentința de condamnare în privința lui Lupașco Alexandr, a fost pronunțată exclusiv în baza declarațiilor acestuia, fără a fi administrate și cercetate alte probe;

- adiacent, s-a stabilit, că instanța de judecată la examinarea dosarului, a încălcat în mod flagrant dreptul inculpatului la apărare, examinând cauza penală în lipsa apărătorului, a cărui participare în cazul dat era obligatorie;

- reiterând cele expuse, sentința de condamnare emisă în privința lui Lupașco Alexandr, este o încălcare flagrantă a drepturilor și libertăților fundamentale stipulate în Convenție și anume încălcarea dreptului la un proces echitabil, care conform art. 6 pct.44) din Codul de procedură penală reprezintă un viciu fundamental admis în cadrul examinării precedente a cazului, ce în mod direct afectează decizia adoptată;

- sentința nr. 409 a Tribunalului Militar al Frontului Ucrainean nr. 2 din 21 septembrie 1944, necesită a fi casată, iar în temeiul art. 391 pct.6) Codul de procedură penală, procesul penal în privința inculpatului Lupașco Alexandr urmează a fi încetat, în legătură cu prezența circumstanțelor ce exclud tragerea la răspundere penală;

- inculpatul Lupașco Alexandr în conformitate cu art.3 al Legii RM nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992 privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, urmează a fi reabilitat.

4. Judecând recursul în anulare în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

Potrivit art.452 alin.(1), coroborat cu art.453 alin.(1) Cod de procedură penală, Procurorul General și adjuncții lui, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac.

Hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată.

Articolul 6 alin.(1) pct.44) Cod de procedură penală, stipulează că prin viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată se înțelege încălcarea esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția Europeană pentru Drepturile Omului, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale.

Potrivit prevederilor art. 3 lit. a) al Legii nr.1225-XII din 08 decembrie 1992, privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, în vigoare de la 30 septembrie 1992, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilite în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul lor de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost supuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și cetățenii Republicii Moldova, supuși represiunilor politice pe teritoriul altui stat, inclusiv cele care au fost condamnate pentru „trădare de patrie”.

Din materialele cauzei rezultă că, hotărârea de condamnare a lui Lupașco Alexandr, este afectată de un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, deoarece acesta a fost condamnat pentru trădare de patrie pe motive politice, fapte ce cad sub incidența art. 1 din Legea nr.1225-XII din 08 decembrie

1992, privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, în vigoare de la 30 septembrie 1992.

Astfel, potrivit dispozițiilor art. 3 lit. a) din Legea nr. 1225-XII din 08 decembrie 1992, privind reabilitarea victimelor represiunilor politice, Lupașco Alexandr urmează a fi reabilitat.

Prin urmare, în temeiul circumstanțelor nominalizate, recursul în anulare urmează a fi admis, cu casarea totală a hotărârii irevocabile de condamnare a lui Lupașco Alexandr pentru trădare de patrie, ca fiind afectată de un viciu fundamental comis în cadrul procedurii precedente, deoarece inculpatului i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil.

Reieșind din cele menționate și potrivit prevederilor art. 435 alin.(1) pct.2) lit. b) Cod de procedură penală, instanța de recurs găsește prezente în speța dată motive întemeiate de a interveni în hotărârea judecătorească de condamnare în privința lui Lupașco Alexandr, pe motiv că există circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală, cu încetarea procesului penal în baza art. 391 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală și reabilitarea lui.

În contextul celor expuse, Colegiul penal lărgit conchide că, recursul în anulare este întemeiat și urmează a fi admis.

5. În conformitate cu prevederile art.435 alin.(1) pct.2) lit. b), art.453 alin.(1), art. 457 alin.(3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE :

Admite recursul în anulare declarat de Adjunctul Procurorului General, Roșioru Mircea, casează sentința nr. 409 a Tribunalului Militar al Frontului Ucrainean nr. 2 din 21 septembrie 1944, în privința lui *Lupașco Alexandr xxxxx*, condamnat în baza art. 54-1 „a”, Cod penal al RSSU, cu încetarea procesului penal și reabilitarea acestuia.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **15 decembrie 2020**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Cobzac Elena

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Boico Victor